

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2013 > Få økologisk viden i spil > Prioritering af såning af vårsæd og bælgsæd i et koldt forår

Prioritering af såning af vårsæd og bælgsæd i et koldt forår

Vinteren blev lidt længere end planlagt. Samtidig blev der ikke sået helt så meget vintersæd i efteråret som normalt, og de dårligst etablerede marker skal formodentlig sås om. Samlet set bliver der tryk på såmaskinerne i april og måske maj.

Udover det direkte høsttab ved sen såning bliver høsten, afhængigt af sommerens forløb, tilsvarende senere. For afgrøder med en lang vækstsæson betyder det, at man risikerer betydeligt vanskeligere høstforhold i efteråret. Endelig er risikoen større for, at planterne bliver angrebet af skadedyr, primært bladlus, mens de er på et tidligt udviklingstrin. Unge planter tåler ikke angreb af skadedyr lige så godt som ældre planter.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Tabel 1. Prioriteret rækkefølge for såning af vårafgrøder.

Afgrøde	Seneste såtid
Hestebønner og forgrenede lupiner	15. – 20. april
Havre	20. – 25. april
Vårtriticale	20. april
Ærter og uforgrenede lupiner	25. april
Vårhvede	1. maj
Vårbyg	5. maj

Hvornår de enkelte afgrøder senest bør sås, afhænger af fremspiringsbetingelserne og den efterfølgende vækstsæson. En eksakt dato findes ikke. Det optimale plantetal i vårsæd varierer mellem 300 – 500 planter pr. kvadratmeter. Jo senere såning, desto mere bør der sås pr. ha.

Det følgende er kun vejledende:

Hestebønner bør ikke sås senere end den 15. april. Fra praksis ved vi, at senere såning - 20. – 25. april - betyder, at bønnerne ikke er klar til høst før ultimo september. Hvis vejret ellers er tørt i september, går høsten nemt, men man skal kunne tørre bønnerne. Bladlus kan i nogle år være et problem i hestebønner, og hvis bønnerne bliver sået sent kombineret med et kraftigt bladluseangreb, bliver der dannet for få bælg pr. plante.

Forgrenede lupiner modner i forvejen sent, og ved sen såning risikerer man, at afgrøden fortsætter sin vegetative vækst og ikke modner før sent efterår. Afgrøden er imidlertid nem at skårlægge, når den er våd af dug. Og den kan høstes på skåret.

Uforgrenede lupiner og ærter. For disse arter er der ikke lavet danske såtidforsøg - hverken økologiske eller konventionelle. Erfaringer fra praksis viser, at udbyttet kun falder lidt ved sen såning. I en regnfuld sæson er sen høst af ærter problematisk pga. lejesæd og gennemgroning af ukrudt.

Havre er den vårsædsart, hvor udbyttet falder mest, 0,79 hkg pr. dag, som konsekvens af senere såning. Derudover stiger skalandelen i kernerne meget, når såtidspunktet udskydes. Havre kan fint sås som grønkorn i maj måned, men der vil næsten ikke blive nogen kerne, hvis man lader det stå til høst. Sen såning øger også risikoen for angreb af fritfluer i planterne. Man kan forebygge angreb ved at så inden den 20. april.

Vårtriticale er den vårsædsart, der modner senest. Derfor er det vigtigt at så inden den 20. april, hvis ikke høsten skal blive alt for sen. Erfaringer fra praksis og tidligere års forsøg viser, at der kan være stor forskel i de enkelte sorters tilpasning til sen såning. Vårtriticale sorter fra landsforsøgene modner typisk i midten af august. Sorter, der ikke er tilpasset sen såning i Danmark, danner få kerner, som ikke modner ordentligt af.

Vårhvede bliver senere moden end vårbyg og bør derfor ikke sås senere end den 1. maj og helst før på arealer, som kan være vandlidende i efteråret.

Vårbyg er den kornart, som er bedst tilpasset en kort vækstsæson. Det betyder, at det er den kornart, hvor udbyttetabet er mindst, når der sås sent.

Forsøg med havre og forskellige såtider fra 2010. Parcellen i midten er sået den 29. marts, parcellen til venstre er sået den 12. april og parcellen til højre er sået den 26. april. Foto: Inger Bertelsen, Videncentret for Landbrug, Økologi